

ارزیابی ساختاری

رادیو بین المللی کانادا RCA

● شورا و نظارت کانادا برگردان: لیلا رضایی

سالانه ای برابر با ۱۵/۵۲ میلیون دلار به رادیو بین المللی کانادا (RCI) تعلق خواهد گرفت. در پی این تصمیم، از وزارت امور خارجه و تجارت جهانی خواسته شد آن دسته از مناطق جغرافیایی را که قرار است تحت پوشش برنامه های این شبکه قرار گیرد و نیز زبان هایی را که در پخش برنامه ها به کار خواهد رفت، مشخص کند.

گزارشی که در پی خواهد آمد، ارزیابی ساختاری فعالیت های رادیو بین المللی کانادا و همچنین بررسی این احتمال است که آیا این شبکه رادیویی به اهداف مشخص شده خود دست یافته است. این گزارش را وزارت میراث فرهنگی کانادا به کمک تحقیقی که شورا (council) و مجمع نظارت (verification) کانادا در سال های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲ انجام داده اند، فراهم آورده است.

این گزارش بیانگر چهار نکته اساسی است: علت وجودی سرویسی که رادیو بین المللی کانادا (RCI) ارائه می کند باید به روشنی تعریف شده باشد و رادیو بین المللی کانادا (RCI)، وزارت میراث فرهنگی کانادا و سازمان رادیو کانادا باید به کمک هم نتایجی را که از برنامه های رادیو بین المللی RCI انتظار می رود،

رادیو بین المللی کانادا (RCI) یک شبکه رادیویی جهانی است که در سال ۱۹۴۲ پایه گذاری شده است. ساختمان اداری این رادیو در عمارت سازمان رادیو کانادا در مونترآل واقع است. رادیو بین المللی کانادا به هدف افزودن بر رونق و شکوه کانادا در کشورهای خارجی، اهداف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی این کشور را مورد توجه ویژه قرار داده و می کوشد پیوسته اخبار پیشرفت های جامعه کانادایی را در اختیار آن دسته از اهالی این کشور قرار دهد که به دیگر کشورهای جهان مهاجرت و در آن سرزمین های تازه، زیستن اختیار کرده اند. رادیو بین المللی کانادا گذشته از برنامه هایی که به زبان های فرانسه و انگلیسی پخش می کند، برنامه هایی نیز به زبان های عربی، چینی، روسی، اسپانیایی و اوکراینی دارد.

در طول سال ها همواره تردیدها و مشکلاتی درباره بودجه اختصاص یافته به این رادیو وجود داشت و این شبکه، بارها نشانه هایی از رسیدن به نقطه پایان از خود بروز داد. با این همه، در سال ۱۹۹۷، وزارت میراث فرهنگی اعلام کرد که به مدد توافق حاصل شده میان این وزارت و سازمان رادیو کانادا (SRC)، بودجه

مشخص کنند. چنانچه همواره توافق مالی، مؤثرترین مکانیسم را برای تطبیق بودجه اختصاص داده شده به فعالیت‌های رادیو بین‌المللی کانادا (RCI) با سازمان رادیو کانادا به وجود می‌آورد، این توافق باید به روشنی نتایج مورد انتظار را مشخص کند و همچنین، اطلاعات دقیقی درباره بازدهی که این رادیو (RCI) باید داشته باشد، در اختیار بگذارد. علاوه بر این لازم است طرحی نیز برای ارزیابی مناسب برنامه‌ها، موفقیت و سوددهی آن ارائه کند. تمامی توافقات مالی آتی میان وزارت میراث فرهنگی و سازمان رادیو کانادا باید بر این نکته تصریح داشته باشند که رادیو بین‌المللی کانادا (RCI) موظف است گزارش کار خود را به سازمان رادیو کانادا ارائه کند و این سازمان نیز این گزارش را در اختیار وزارت میراث فرهنگی قرار دهد. با توجه به این واقعیت که سازمان رادیو کانادا سیاست‌هایی خاص را در زمینه شبکه جهانی دنبال می‌کند نقش و اهدافی که در این سیاست به رادیو بین‌المللی RCI مربوط می‌شود باید به روشنی تعریف شود.

مقدمه

گزارش حاضر، بر پایه تحقیقی استوار است که شورا و مجمع نظارت کانادا در سال ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲ انجام داده‌اند. این گزارش در اصل، ارزیابی جمع‌بندی شده رادیو بین‌المللی کانادا (RCI) بوده است. اما با توجه به اینکه تعداد کمی از داده‌های این گزارش بر پایه نتیجه مشخص استوار شده‌اند و اینکه معیاری نیز برای ارزیابی بازده کار در دست نیست، تصمیم بر این قرار گرفته است که این پروژه، بیش از هرچیز یک ارزیابی ساختاری باشد. به دیگر سخن، این گزارش را باید بررسی مفهوم «رادیو بین‌المللی» (RCI)، سرویس‌هایی که ارائه می‌کند و میزان دست‌یابی آن به هدف‌های از پیش تعیین شده‌اش دانست.

این تحقیق، دربرگیرنده تجزیه و تحلیل مستند و مستدل، مصاحبه‌هایی با نمایندگان رادیو بین‌المللی کانادا (RCI) و سازمان رادیو کانادا، مصاحبه با وزرای میراث فرهنگی، دفاع ملی، امور خارجه و تجارت جهانی کانادا است.

تاریخچه و سیر تحولی رادیو بین‌المللی کانادا

بخش بین‌المللی سازمان رادیو کانادا طی دومین جنگ جهانی (۱۸ سپتامبر ۱۹۴۲) درست زمانی تأسیس شد که در پی تصمیمی، رأی بر این قرار گرفت که یک شبکه جهانی رادیویی با امواج کوتاه در ایالت‌های کانادا، اقدامات جنگی کشور را پوشش دهد. چنان‌که آرتور سیگل (Arthur Siegel) در سال ۱۹۹۶، در تاریخی که بر رادیو بین‌المللی کانادا نوشته، توضیح داده است برنامه‌های جهانی این شبکه‌ها روند تسلیم آلمان را سرعت بخشیدند و روحیه ساکنان کشورهای اشغال شده را با انتقال اخبار جنگ و خبرهایی در زمینه

مشارکت کانادا در نبرد و آینده درخشان صلح جهانی به حمایت و پشتیبانی آمریکا، تقویت کردند.

بخش بین‌المللی همواره به عنوان بخشی از سازمان رادیو کانادا به شمار آمده و تأمین بودجه آن را هم دولت فدرال به کمک وزارت امور خارجه بر عهده داشته است. سازمان رادیو کانادا نیز بر امر برنامه‌سازی و قابلیت‌های عملی این سرویس نظارت می‌کند.

رادیو بین‌المللی کانادا نخستین برنامه‌های خود را در اواخر سال ۱۹۴۴ به زبان‌های فرانسه و انگلیسی پخش کرد. در واپسین سال‌های دهه ۴۰، هم‌زمان، هم تعداد زبان‌هایی که در این شبکه به کار گرفته شدند و هم ساعات پخش برنامه‌ها افزایش یافت.

در سال ۱۹۶۸ ساختار اداره و روش کار بخش بین‌المللی سازمان رادیو کانادا تغییر یافت. در مارس همین سال، بر اساس حکم شورا، حکومت کانادا رسماً اعلام کرد بخش بین‌المللی به عنوان بخشی از سازمان رادیو کانادا می‌بایست به کمک مشاوره با وزارت امور خارجه مقدمات ایجاد یک بخش بین‌المللی رادیویی بر امواج کوتاه را فراهم می‌آورد که بتواند وسیله بیان و ابراز همیشگی هویت کانادایی در کشورهای خارجی به شمار آید. برای تحقق این امر، اموال بخش بین‌المللی به سازمان رادیو کانادا منتقل و بودجه آن نیز با اعتبارات پارلمانی سازمان رادیو کانادا ادغام شد. دو سال بعد، نام آن به «رادیو بین‌المللی کانادا» تغییر یافت.

در طول دو دهه بعد، رادیو بین‌المللی کانادا به صورت هم‌زمان هم ساعات پخش برنامه‌های خود را افزایش داد و هم بر تنوع گونه‌ها و قالب‌های برنامه‌های خود افزود.

در سال ۱۹۹۱، پارلمان، قانونی جدید در زمینه پخش برنامه‌های رادیویی تصویب کرد. در پاراگراف ۴۶ این قانون، چنین قید شده است:

«سازمان رادیو کانادا باید در چارچوب حقوق و اختیاراتی که از سوی شورا بدان اعطا شده و با رعایت شروط قانونی، یک بخش بین‌المللی راه‌اندازی کند. این بخش بر اساس خط‌مشی‌هایی که رئیس شورا تعیین می‌کند به وظایف خود عمل خواهد کرد.»

رادیو بین‌المللی کانادا (RCI) تمامی فعالیت‌های خود را از دفتر مرکزی اداری سازمان رادیو کانادا در مونترآل هدایت می‌کند. این رادیو حدود ۱۳۰ خبرنگار، تهیه‌کننده، برنامه‌ساز و متخصص فنی را به خدمت گرفته و علاوه بر این، تعدادی خبرنگار هم در چهار گوشه کشور دارد تا اخبار استان‌ها و مناطق دیگر را در اختیار متصدیان رادیو بین‌المللی قرار دهند.

اهداف رادیو بین‌المللی کانادا

بیانیه‌ای که در سال ۱۹۸۰ در سازمان رادیو کانادا درباره رادیو بین‌المللی کانادا (RCI) تصویب شد، حکایت از طرح ایجاد بخشی دارد که هدف از آن معرفی بهتر کانادا در مقیاس بین‌المللی و

تفاوتی که در میان رادیو بین‌المللی RCI و بیشتر بخش‌های دیگر سازمان رادیو کانادا (SRC) وجود دارد، این است که مخاطبان اصلی رادیو بین‌المللی در خارج از کانادا یافت می‌شوند، در صورتی که مخاطبان اصلی سازمان رادیو کانادا در خود این کشور به سر می‌برند.

نمودی سطحی و کم عمق دارد.

- برای جذب مخاطبان جهانی، برنامه‌های رادیو بین‌المللی باید به اطلاعات و علایق مخاطبان مورد نظر توجه نشان دهد. برنامه‌های اطلاعاتی و خبری این سرویس باید دست‌یابی به مخاطب بر امواج کوتاه را هدف خود قرار دهد.
- یکی از وظایف و کارکردهای مهم رادیو بین‌المللی انعکاس سیاست‌ها و دغدغه‌های ملی کانادا و دیدگاه‌های گوناگون این کشور در زمینه مسائل ملی و جهانی است. رادیو بین‌المللی باید این وظیفه را در زمینه اخبار و مسائل روز، همانند دیگر شبکه‌های ملی، کاملاً مطابق با سیاست‌گذاری‌های سازمان رادیو کانادا انجام دهد.

تأمین بودجه

در آغازین سال‌های دهه ۹۰، سازمان رادیو کانادا مانند بسیاری دیگر از سازمان‌ها و وزارتخانه‌های دولتی، سیاست کاهش و حذف برخی از زیرمجموعه‌ها را در دستور کار خود قرار داد. در پی ارزیابی بخش بین‌المللی، حکومت فدرال کانادا تصمیم گرفت مسئولیت این شبکه را به وزارت امور خارجه و تجارت جهانی بسپارد، اما هدایت امور اداری بخش بین‌المللی همچنان در دست سازمان رادیو کانادا باقی ماند. همچنین با اعطای یک اعتبار مالی پنج‌ساله به این رادیو موافقت شد و تصمیم بر این قرار گرفت که شش زبان از پانزده زبانی که در پخش برنامه به کار می‌رفت، حذف شود.

در سال ۱۹۹۵ ناگهان وزارت امور خارجه و تجارت جهانی به همراه سازمان رادیو کانادا اعلام کردند که از ابتدای آوریل سال ۱۹۹۶ تأمین بودجه بخش بین‌المللی را قطع خواهند کرد. در پی این خبر، ادامه حیات بخش بین‌المللی به خطر افتاد اما سرانجام توافق شد که با ترکیبی از بودجه سازمان رادیو کانادا، سازمان کانادایی پیشرفت جهانی (ACDI)، MAECI و وزارت‌های میراث فرهنگی و دفاع ملی، این بخش بین‌المللی از خطر توقف، رها شده شود.

در سال ۱۹۹۶، سازمان رادیو کانادا از KPMG درخواست کرد

ارتقای هویت کانادایی به مدد پخش برنامه‌های رادیویی بر امواج کوتاه و دیگر روش‌های پخش برنامه‌ای است. بر اساس این بیانیه، برنامه‌های این بخش بین‌المللی می‌باید منعکس‌کننده زندگی و فرهنگ کانادایی، سیاست‌ها و علایق ملی کانادا و همچنین جایگاه کانادا در امور ملی و بین‌المللی باشد. این بخش اهداف دیگری را نیز در زمینه فراهم آوردن اخبار و اطلاعات مربوط به کانادا برای آن دسته از اهالی این کشور که در سرزمین‌های دیگر اقامت دارند در دستور کار خود دارد.

مهم‌ترین اهداف رادیو بین‌المللی کانادا که همواره هم در حال تغییر و اصلاح‌اند، عبارت است از:

۱. شناساندن کانادا، هویت و جامعه کانادایی به مخاطبان جهانی به مدد ارائه اخبار و برنامه‌های غنی و پربار
۲. ارتقای اهداف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کانادا به کمک شرح و توضیح ارزش‌ها و امکانات این کشور در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مسائل مربوط به حقوق بشر و اصول دموکراتیک
۳. تلاش برای انتقال اخبار مربوط به پیشرفت کانادا و جامعه کانادایی به آن دسته از اهالی این کشور که در سرزمین‌های بیگانه اقامت اختیار کرده‌اند

در سال ۱۹۹۱، اصلاحیه‌ای بر قانون پخش برنامه‌های رادیویی (پاراگراف ۴۶) وارد شد که به سازمان رادیو کانادا دستور می‌داد بخش بین‌المللی را تحت نظارت حکومت درآورد. در سال ۱۹۹۴ محتوا و سبک برنامه‌ها در سیاست‌سازی سازمان رادیو کانادا شماره ۱۸، مشخص شد. این سیاست‌گذاری به طور عمده معیارهای مؤثر و مهم دست‌یابی به اهداف از پیش تعیین شده را خاطر نشان می‌کند:

- تمامی برنامه‌های رادیو بین‌المللی کانادا بر پایه این ذهنیت استوارند که کانادا، کشوری است که چنان‌که باید در میان کشورهای دیگر شناخته شده نیست و چهره‌ای که اکنون از آن ترسیم شده با واقعیت فاصله بسیاری دارد. همچنین در ساخت همه برنامه‌ها باید همواره به یاد داشت که در کیوسک‌های روزنامه‌فروشی کشورهای خارجی حتی یک روزنامه یا هفته‌نامه کانادایی عرضه نمی‌شود و این کشور در رسانه‌های خارجی،

که آزمونی عملی از رادیو بین‌المللی به عمل آورد. KPMG پس از ارزیابی دقیق، این‌گونه داوری کرد که **رادیو بین‌المللی کانادا** در مقایسه با دیگر شبکه‌های پخش رادیویی جهانی بازده مؤثری داشته است.

در سال ۱۹۹۷، وزارت‌های میراث فرهنگی، امور خارجه و تجارت جهانی کانادا در بیانیه‌ای مشترک، اعلام کردند که دولت با اعطای بودجه سالانه‌ای برابر با ۱۵/۵۲ میلیون دلار به رادیو بین‌المللی موافقت کرده است. در این بیانیه همچنین آمده بود که قرار است از سوی دولت، اعتباری غیرمنقول برابر با ۱۵ میلیون دلار در میانه سال‌های ۹۹-۱۹۹۸ و ۲۰۰۰-۱ به این بخش تعلق گیرد.

از آن پس، تأمین بودجه **رادیو بین‌المللی** به شکل توافقی مالی میان سازمان رادیو کانادا و وزارت میراث فرهنگی درآمد که در نهایت این بودجه به نام دولت به بخش بین‌المللی تعلق می‌گرفت. ارزیابی و هدایت امور اداری این رادیو نیز بر عهده میراث فرهنگی به مدیریت عمومی سیاست پخش رادیویی و نوآوری بخش امور فرهنگی گذاشته شد.

بر اساس این توافق، سازمان رادیو کانادا ایجاد یک بخش بین‌المللی را توسط رادیو بین‌المللی **RCI** (با صلاحدید و مشاوره MAECI) پذیرفت که:

- هر هفته حداقل ۱۵۰ ساعت برنامه پخش کند.
- در برنامه‌های خود از حداقل پنج زبان خارجی استفاده کند: عربی، چینی، روسی، اسپانیایی و اوکراینی. بخش بین‌المللی همچنین می‌بایست برنامه‌هایی به زبان‌های فرانسه و انگلیسی از منابع گوناگون از جمله بخش داخلی سازمان رادیو کانادا دریافت و پخش کند.
- از فرکانس‌های پخش برنامه‌ای خود به صورت کامل استفاده و آنها را حفظ کند.
- دیگر ساعت‌های پخش را با برنامه‌هایی به زبان فرانسه و انگلیسی از رادیوی ملی و بولتن اخبار سرویس بین‌المللی پر کند.
- همواره پنج ساختمان اداری منطقه‌ای در کانادا در اختیار داشته باشد.

● هیچ تغییری در زمینه زبان یا مناطق جغرافیایی تحت پوشش خود، بدون مشورت با MAECI ایجاد نکند. این توافق مالی، رادیو بین‌المللی را از سوی به وزارت میراث فرهنگی (از نظر تأمین بودجه) و از سوی دیگر به وزارت امور خارجه و تجارت جهانی (از نظر مشاوره در زمینه زبان‌ها و مناطق جغرافیایی تحت پوشش) پیوند زد.

در زمانی که این تحقیق انجام می‌گرفت یکی از اهداف مهم میراث فرهنگی کانادا، مرتبط کردن ملت کانادا با دیگر ملل جهان بود. این هدف زمانی تقویت شد که با آرمان حیاتی ارتقای ارزش‌های کانادایی در مجامع فرهنگی جهان به هدف شناساندن کانادای واقعی به مخاطبان جهانی گره خورد.

MAECI سه هدف اساسی را دنبال می‌کند:

● رشد اقتصاد و کار در کانادا با مورد توجه قرار دادن تجارت جهانی و اهداف اقتصادی کانادا در کشورهای خارجی به کمک جذب سرمایه‌گذاری خارجی و بهبود صنعت جهان‌گردی در این کشور

● حمایت از امنیت ملی در یک چارچوب استوار جهانی

● رشد و ارتقای فرهنگ و ارزش‌های آن دسته از اهالی کانادا که در کشورهای خارجی اقامت دارند از طریق گرامی داشت فرهنگ کانادایی

شبکه‌های عمومی ملی و بین‌المللی SRC و RCI

وظیفه یک شبکه عمومی، گردآوری، تولید و شکل دادن به مفاهیمی است که به نظر می‌رسد به جذب مخاطب مورد نظر کمک می‌کنند. پخش در یک شبکه رادیویی اهمیت دارد اما زیربنایی ترین عنصر آن را تشکیل نمی‌دهد. اما در صورتی که روش‌های کارآمد دیگری در دست نباشند، شبکه رادیویی می‌تواند پخش را به عنوان فعالیتی ضروری و گریزناپذیر به خدمت بگیرد.

تفاوتی که در میان **رادیو بین‌المللی RCI** و بیشتر بخش‌های دیگر سازمان رادیو کانادا (SRC) وجود دارد، این است که مخاطبان اصلی **رادیو بین‌المللی** در خارج از کانادا یافت می‌شوند، در صورتی که مخاطبان اصلی سازمان رادیو کانادا در خود این کشور به سر می‌برند. البته سازمان رادیو کانادا گاه تا اندازه‌ای هم مخاطبان جهانی را پوشش می‌دهد، مثلاً با خدماتی که در اینترنت ارائه می‌کند یا به مدد مشارکتی که در اداره و بهره‌برداری از **شبکه پنج تلویزیون** (که مختص مخاطبان جهانی فرانسه‌زبان است) دارد. این سازمان همچنین کار گردآوری و تنظیم محتوای برنامه‌های تلویزیونی‌ای را بر عهده دارد که به وسیله ماهواره ارتباطی مستقیم در یک سوم از مساحت آمریکا پخش می‌شود. با این همه، عمده این فعالیت‌ها تنها به جمع‌آوری و تنظیم مفاهیمی محدود می‌شود که برای مخاطب ملی تولید شده‌اند و سازمان رادیو کانادا هیچ تلاشی در زمینه افزودن مفاهیمی که مورد نیاز مخاطبان جهانی است به این برنامه‌ها به عمل نمی‌آورد. در مقابل، **رادیو بین‌المللی کانادا** بر این باور است که افزودن محتوای مورد نیاز به برنامه‌ها، برای ارائه دیدگاه‌های کانادایی به مخاطبان خارجی، گریزناپذیر است.

هرچند که همواره شبکه‌های بین‌المللی برای به دست آوردن مخاطبان خارجی با هم در رقابتند، یک عامل همکاری هم در میان آنها وجود دارد. با توجه به اینکه هیچ تشکیلاتی وجود ندارد که به فرکانس‌های بین‌المللی اختصاص داشته باشد شبکه‌های رادیویی برای دست‌یابی به تفاهم در زمینه فرکانس‌هایی که به کار می‌گیرند و زمان‌هایی که باید از این فرکانس‌ها استفاده کنند، به هم‌اندیشی می‌پردازند. این شبکه‌ها معمولاً برخی از بخش‌ها را به ویژه بخش مراقبت از کیفیت دریافت برنامه‌های خارجی یا پخش برنامه در مناطقی که در آن سوی تیررس فرستنده‌ها قرار گرفته‌اند،

رادیو بین‌المللی کانادا ارتباط فوق‌العاده دیگری هم با دیگر شبکه‌های رادیویی برقرار کرده است؛ به این شکل که کنفرانس‌هایی در زمینه شبکه‌های جهانی برقرار می‌کند، به شبکه‌های خارجی دوره‌های کارآموزی ارائه می‌دهد و می‌کوشد در میان دیگر شبکه‌های همکار، نقش سرگروه را بر عهده بگیرد.

● تولید و پخش بولتن‌های اخبار تازه در پایان هر هفته از

سر گرفته شود.

سازمان رادیو کانادا اعلام کرد که برای بازسازی بخش بین‌المللی و از سرگیری این فعالیت‌ها امکانات کافی وجود دارد بدون اینکه دیگر فعالیت‌های سازمان رادیو کانادا به خطر افتد. شورای اداری سازمان رادیو کانادا نیز دیگر باره تأیید کرد که سرویس بین‌المللی بر موفقیت‌های سازمان رادیو کانادا افزوده است. این شورا پیش‌هاد ادغام سرویس بین‌المللی در سرویس ملی را پذیرفت. همچنین تصمیم بر این قرار گرفت که تمامی بخش‌های پشتیبانی که به صورت مستقیم در پخش برنامه‌ای دخالت ندارند در دسامبر ۲۰۰۱ با پخش ملی ادغام شوند.

یادداشتی که از سازمان رادیو کانادا به دست آمده تصریح می‌کند که این تصمیمات، اهمیت رادیو بین‌المللی را در فعالیت‌های سازمان رادیو کانادا نشان می‌دهد و به قاطعیت، باور خود را درباره آینده بین‌المللی بیان می‌کند. در این یادداشت همچنین خاطر نشان شده است که سازمان رادیو کانادا قصد ادامه تقویت محتوای برنامه‌های رادیو بین‌المللی را داشته است زیرا این رادیو بخشی از موفقیت رادیو کانادا را در پخش عمومی آن تضمین می‌کرد.

بازده و تأثیر رادیو بین‌المللی کانادا

هر برنامه رادیویی زمانی مؤثر واقع می‌شود که به هدف یا اهداف خود دست یابد. ارزیابی بازده و اثر یک برنامه زمانی به آسانی امکان‌پذیر است که تنها یک هدف را دنبال کند؛ هدفی که سنجیده، روشن و قابل ارزیابی باشد. اما ارزش‌گذاری یک برنامه، آن‌گاه که تعداد اهداف آن افزایش می‌یابد، دشوار می‌شود. زیرا دستیابی به اهداف متنوع بر پایه بازده کار کاهش می‌یابد.

توافق مالی حاصل شده برای تأمین بودجه رادیو بین‌المللی تصریح می‌کند که مهم‌ترین هدف این شبکه رادیویی، «جذب

رادیو بین‌المللی کانادا ارتباط فوق‌العاده دیگری هم با دیگر شبکه‌های رادیویی برقرار کرده است؛ به این شکل که کنفرانس‌هایی در زمینه شبکه‌های جهانی برقرار می‌کند، به شبکه‌های خارجی دوره‌های کارآموزی ارائه می‌دهد و می‌کوشد در میان دیگر شبکه‌های همکار، نقش سرگروه را بر عهده بگیرد. رادیو بین‌المللی کانادا برای دست‌یابی به این هدف کنفرانسی برای شبکه‌های جهانی در زمینه تحقیق درباره مخاطب به راه انداخته است.

جهت‌گیری جدید در بهار ۲۰۰۱

در آوریل سال ۲۰۰۱، رئیس سازمان رادیو کانادا اعلام کرد که دیگر بار باید بخش بین‌المللی مورد ارزیابی قرار گیرد تا میزان موفقیت یا ناکامی آن در زمینه تازه چند رسانه‌ای مشخص شود. مدیر رادیو کانادا به همراهی حکومت بر آن بودند که ضرورت‌ها و نیازهای تازه‌ای را در زمینه مخاطبان خارجی برقرار کنند.

در پی این اعلامیه، تغییراتی چند در برنامه‌های رادیو بین‌المللی کانادا به وجود آمد. از جمله اینکه زنان پس، این شبکه می‌بایست پنج برنامه هفتگی به زبان فرانسه و انگلیسی پخش کند، برای تمامی روزهای هفته برنامه‌هایی به زبان‌های خارجی طراحی کند و همچنین برنامه‌های خود را در اینترنت بهبود بخشد.

بازنگری در پاییز ۲۰۰۱

در آغاز اکتبر ۲۰۰۱ و در پی حادثه ۱۱ سپتامبر، تصمیمات تازه‌ای در زمینه برنامه‌سازی اعلام شد:

● تعداد ساعت‌های برنامه‌های هفتگی به زبان عربی و روسی افزایش یابد تا این بحران جهانی به خوبی پوشش داده شود.

مخاطبان جهانی به هدف حساس کردن جهان به ارائه کانادا و هویت کانادایی است و اینکه تأمین هزینه چنین بخشی تنها در جایی می‌تواند دغدغه دولت کانادا باشد که این شبکه ارزش‌ها و علایق کانادا را در حوزه امور تجاری، فرهنگی و ارزشی، حقوق بشر و پیشرفت‌های دموکراتیک، توضیح دهد.

ارزیابی اثر و بازده **راديو بين المللى کانادا** بستگی به شفافیت و تصریح اهداف آن دارد. با این همه، اهداف برنامه‌ها (چنانکه در توافق مالی اعلام شده است)، درجات و طبقات مخاطبان و رتبه‌های برنامه‌ها بسیار گسترده و متنوع است. این عناصر گسترده باید در اهداف ویژه در زمینه مخاطب مورد نظر و محتوای برنامه‌های خواسته شده حل شود. به دلیل حضور گسترده رسانه‌ها در دنیای امروز، لازم است که با دقت و صراحت بسیار فهرستی از اهداف راهبردی و مخاطبان مورد نظر را در اختیار قرار داد.

راديو بين المللى کانادا نیازمند یک چارچوب اداری و مسئولیتی مطابق با نتایج و اهداف آن است تا بر فعالیت و بازده آن نظارت داشته باشد. اداره کنندگان و رابط‌های این شبکه رادیویی باید در زمینه اهداف و نتایج مورد انتظار رایزنی و هم‌اندیشی کنند. همچنین باید معیارهایی برای بررسی و ارزیابی موفقیت این شبکه تعیین شود.

اسناد و مدارک برنامه‌ها نشان از آن دارد که مخاطبان **راديو بين المللى** با مخاطبان دیگر شبکه‌های بین‌المللی در همین ابعاد و اندازه که بهای کمتری برای تولیدات برنامه‌های آنان پرداخته می‌شود برابرند.

اما شواهد دیگری نیز در دست است که ثابت می‌کند این شبکه به دلیل محتوا و نحوه ارائه برنامه‌های آن نزد مخاطبان احترام و ارزش بسیاری دارد. باین همه لازم است برخی از برنامه‌ها به سوی مسائل و علاقه‌مندی‌های جوانان جهت داده شود.

تا ماه مه سال ۲۰۰۱، **راديو بين المللى کانادا** به اهدافی دست یافته بود که به توافق مالی در زمان پیش‌بینی شده محدود می‌شد اما در همان زمان این شبکه رادیویی تلاش‌های گسترده‌ای برای بهبود درک مجریان خود از برنامه‌سازی و به دست آوردن همکاران بین‌المللی به هدف کسب جایگاهی عالی در میان شبکه‌های رادیویی کانادایی انجام می‌داد. **راديو بين المللى** برای اقتباس از روش برنامه‌سازی کانادایی که برای مخاطبان جهانی برنامه‌ریزی شده بود تلاش‌های بسیاری کرد. اما این اقدامات گسترده در ماه مه این سال به دلیل تنگناهای مالی کاهش چشمگیری یافت.

راديو بين المللى در زمینه وظایفی که بر اساس توافق مالی بر عهده داشت و هر هفته با حدود ۲۰۰ ساعت برنامه، مناطق مسکونی را تحت پوشش قرار می‌داد هرچند که این مقدار در حدود ۷۳ بیشتر از ساعات موظف این شبکه بود. **راديو بين المللى** برنامه‌های خود را به پنج زبان خارجی که از پیش تعیین شده بودند تهیه و پخش می‌کرد. اما پس از مشورت با MAECI، پیشنهاد داده شد که

سه زبان دیگر هم در دستور کار این رادیو قرار گیرد: ژاپنی، آلمانی و پرتغالی برزیلی. البته این پیشنهاد مشروط به فراهم شدن بودجه اضافی بود و **راديو بين المللى** هرگز نتوانست آن را عملی کند زیرا هزینه لازم برای این کار فراهم نشد.

راديو بين المللى همواره از فرکانس‌هایی که در اختیار دارد به خوبی استفاده کرده است. این رادیو سرانجام توانست با ایستگاه‌های تقویت امواج رادیویی در زمینه تحت پوشش قرار دادن قاره آسیا به توافق برسد. همچنین پیشنهاد داد که آنتن‌های فرستنده را دوباره به سمت ساکوویل (Sackville) برگرداند تا نیمکره غربی را به خوبی تحت پوشش برنامه‌های خود در آورد که البته این کار هم نیازمند اختصاص بودجه اضافی بود. در طول دوره‌ای که در توافق مالی پیش‌بینی شده بود، **راديو بين المللى** توافق‌های همکاری، با ایستگاه‌های رادیویی در دیگر کشورها برقرار کرد و به این وسیله از آنها برای تکمیل پخش برنامه‌های امواج کوتاه خود بهبود برد برنامه‌ها کمک گرفت. گذشته از این، این رادیو در پی گسترش سایت اینترنتی خود برآمد و در اقدامی تازه، برای آن دسته از مخاطبانی که تمایل نشان داده بودند خلاصه اخبار روز را ارسال کرد. این دو اقدام اخیر حتی از مرز وظایفی که در توافق مالی برای **راديو بين المللى** تعیین شده بود نیز فراتر می‌رفت.

راديو بين المللى چنانکه در متن توافق‌نامه مالی قید شده بود فعالیت‌های منطقه‌ای خود را حفظ کرد. البته در توافق‌نامه درصد تولیدات منطقه‌ای به صراحت بیان نشده بود. اما به این دلیل که برنامه‌های منطقه‌ای این شبکه ترکیبی از تولیدات تازه و تکرار تولیدات سازمان رادیو کانادا بود امکان گرفتن آمار و درصد دقیقی در این زمینه وجود نداشت.

باین همه لازم است که در تمامی توافق‌های مالی آتی میزان توقع و انتظاری که از برنامه‌های منطقه‌ای مدنظر است به صراحت و روشنی قید شود تا این جمله که «بقیه ساعت‌های شبکه را با برنامه‌های داخلی پر کنید» بر اساس معیاری مشخص استوار شده باشد.

به طور خلاصه باید گفت **راديو بين المللى کانادا** تمامی شروط و ویژگی‌های توافق مالی را رعایت کرده و گزارش‌های لازم را نیز فراهم آورده است. در برخی موارد لازم بوده است که بخشی از اعتبار مالی به بخش دیگری اختصاص یابد و این تغییرات زمینه بازده بیشتر را فراهم آورده که **راديو بين المللى** در گزارش خود در زمینه این تغییرات و نقل و انتقالات دلایلی پذیرفتنی و موجه ارائه کرده است.

پی‌نوشت:

۱. فوریه ۲۰۰۳، بر اساس تحقیقی فراهم شده توسط شورا و مجمع نظارت کانادا

۷ ۷ ۷